

Số: 6278 /KH-UBND

Thành phố Hồ Chí Minh, ngày 04 tháng 11 năm 2016

KHẨN

BỘ Y TẾ

KẾ HOẠCH

Ứng phó dịch bệnh Sốt xuất huyết và vi rút Zika tại thành phố

Đ Số: 15.068

Ề Ngày: 07/11/2016

N

Chuyên:

I. TÌNH HÌNH BỆNH DO VI RÚT ZIKA TRÊN THẾ GIỚI VÀ VIỆT NAM

1. Trên thế giới

Bệnh do vi rút Zika là bệnh truyền nhiễm cấp tính lây truyền bởi muỗi Aedes, cũng là muỗi truyền bệnh sốt xuất huyết. Bệnh do vi rút Zika có thời gian ủ bệnh từ 3-12 ngày, người mắc bệnh thường có biểu hiện sốt, phát ban và một số triệu chứng khác như đau cơ, nhức đầu, đau mắt. Hầu hết các trường hợp mắc bệnh đều có khả năng hồi phục hoàn toàn, tuy vậy khoảng 80% trường hợp nhiễm vi rút không có biểu hiện triệu chứng. Hiện nay đã có sự gia tăng đáng kể các trường hợp mắc chứng não nhỏ ở trẻ sơ sinh tại các khu vực có dịch bệnh do vi rút Zika lưu hành. Ngoài phương thức lây truyền chủ yếu của vi rút Zika qua muỗi Aedes, còn có một số bằng chứng cho thấy vi rút có thể lây truyền qua đường máu, tình dục và từ mẹ sang con. Hiện bệnh chưa có thuốc điều trị và vắc xin phòng bệnh.

Tính đến cuối tháng 10 năm 2016, trên thế giới đã có 73 quốc gia và vùng lãnh thổ có sự lưu hành hoặc lây truyền virus Zika. Dịch lưu hành và lan rộng ở khu vực Trung và Nam Mỹ. Các quốc gia gần Việt Nam như Thái Lan, Lào, Trung Quốc, Campuchia cũng đã ghi nhận ca bệnh Zika. Đặc biệt gần đây số ca mắc tăng nhanh tại Singapore: 400 ca; Thái Lan trên 200 ca (nguồn Viện Pasteur thành phố Hồ Chí Minh).

2. Tại Việt Nam

Ngày 05 tháng 4 năm 2016 Bộ Y tế Việt Nam đã công bố 2 ca bệnh bị nhiễm bệnh do vi rút Zika, 1 trường hợp tại thành phố Hồ Chí Minh và 1 trường hợp tại tỉnh Khánh Hòa. Đến nay, cả nước đã có 7 tỉnh thành có báo cáo ca bệnh do vi rút Zika gồm thành phố Hồ Chí Minh, Khánh Hoà, Phú Yên, Đắk Lắk, Bình Dương, Trà Vinh và Long An.

Với việc phát hiện trường hợp trẻ nhỏ đầu tiên ở Đắk Lắk mắc chứng đầu nhỏ do vi rút Zika gây ra, Bộ Y tế tiếp tục khẳng định vi rút Zika đã lưu hành tại Việt Nam.

3. Tại thành phố Hồ Chí Minh

Tính đến 03 tháng 11 năm 2016 đã ghi nhận 21 trường hợp nhiễm vi rút Zika tại 11 quận, huyện của thành phố gồm: quận 2 (phường An Phú và Thạnh Mỹ Lợi), quận 4 (phường 2 và phường 9), quận 5 (phường 8), quận 9 (Phước

Long B), quận 10 (phường 12), quận 12 (Hiệp Thành), Bình Thạnh (phường 24 và phường 17), Hóc Môn (xã Đông Thạnh, xã Bà Điểm), huyện Cần Giờ (xã Bình Khánh), quận Tân Phú (phường Hoà Thạnh và phường Tân Thới Hoà), quận Bình Tân (phường Bình Trị Đông), trong đó có 3 bệnh nhân nữ đang mang thai. Ngay từ sau khi phát hiện bệnh nhân có triệu chứng nghi ngờ từ hệ thống giám sát, ngành y tế đã nhanh chóng triển khai các biện pháp chống dịch khẩn cấp theo hướng dẫn của Bộ Y tế. Các bệnh nhân nữ trong tuổi sinh đẻ, phụ nữ mang thai được tổ chức tư vấn, thăm khám theo lịch trình nhằm theo dõi sự phát triển của thai nhi, tư vấn nâng đỡ tinh thần cho thai phụ và gia đình.

Bên cạnh đó, sốt xuất huyết là bệnh truyền nhiễm lưu hành tại thành phố từ nhiều năm qua, với số ca nhập viện lên đến hơn 10 nghìn trường hợp mỗi năm, và có thể dẫn đến tử vong nhanh chóng nếu không được điều trị kịp thời. Bệnh có diễn tiến theo mùa, từ tháng 9 đến tháng 3 năm sau, với đỉnh dịch vào tháng 12 hàng năm.

4. Nhận định, dự báo

- Tất cả các bệnh nhân này đều không có tiền sử đi đến những quốc gia đang có dịch do vi rút Zika

- Thành phố Hồ Chí Minh có sự lưu hành của loại muỗi Aedes truyền vi rút Zika và sốt xuất huyết. Đến ngày 03 tháng 11 năm 2016, đã có 21 ca bệnh do vi rút Zika tại 11 quận, huyện được báo cáo qua hệ thống giám sát trọng điểm; đồng thời số ca Sốt xuất huyết nhập viện là 15.604 ca, tăng 13% so với cùng kỳ năm 2015.

Nhằm kiểm soát dịch bệnh Sốt xuất huyết và vi rút Zika tại thành phố, cần phải huy động cả hệ thống chính trị để khống chế dịch bệnh do vi rút Zika và sốt xuất huyết. Ủy ban nhân dân thành phố ban hành Kế hoạch Ứng phó dịch bệnh Sốt xuất huyết và Zika tại thành phố như sau:.

II. MỤC TIÊU

- Xử lý triệt để các ổ dịch Sốt xuất huyết, Zika và các vùng nguy cơ cao phát sinh muỗi nhằm hạn chế mức thấp nhất việc lây lan dịch bệnh ra cộng đồng.

- Huy động các cấp chính quyền, ban, ngành, đoàn thể, tổ chức chính trị-xã hội, từng hộ gia đình, mỗi người dân và toàn xã hội chủ động tham gia thực hiện quyết liệt các biện pháp diệt muỗi, diệt lăng quăng phòng chống dịch bệnh do vi rút Zika và sốt xuất huyết nhằm khống chế dịch không để lây lan trong cộng đồng, bảo vệ sức khỏe nhân dân.

III. CÁC HOẠT ĐỘNG CHÍNH

1. Công tác chỉ đạo, kiểm tra

- Thành lập Ban chỉ đạo phòng, chống dịch bệnh sốt xuất huyết và Zika tại thành phố Hồ Chí Minh;

- Tổ chức các đoàn kiểm tra, giám sát, hướng dẫn công tác giám sát, sẵn sàng đáp ứng, thu dung, điều trị, xử lý ổ dịch tại các địa phương;

- Thực hiện nghiêm túc việc thông tin, báo cáo tình hình diễn biến của dịch bệnh; các quận, hàng ngày phải báo cáo về tình hình dịch sốt xuất huyết và Zika cho Sở Y tế, Sở Y tế có trách nhiệm tổng hợp báo cáo hàng ngày cho Thường trực Ủy ban nhân dân thành phố và Bộ Y tế để kịp thời chỉ đạo, giám sát về công tác phòng, chống dịch bệnh tại thành phố;

- Ban hành các văn bản chỉ đạo triển khai các hoạt động phòng, chống dịch bệnh phù hợp với tình hình dịch bệnh trên địa bàn thành phố.

2. Công tác giám sát, dự phòng:

- Thiết lập hệ thống giám sát bệnh do vi rút Zika bao gồm giám sát ca bệnh, giám sát vi rút và giám sát biến chứng; qua đó dự báo sớm những biến động dịch bệnh để kịp thời có biện pháp đáp ứng phù hợp;

- Duy trì và củng cố hoạt động giám sát bệnh sốt xuất huyết theo hệ thống giám sát bệnh truyền nhiễm thường quy;

- Tổ chức giám sát bệnh tại các tập thể đông người như trường học, công ty, nhà máy, cơ sở sản xuất, nhà trọ...;

- Củng cố phòng xét nghiệm chẩn đoán xác định vi rút Zika tại các Trung tâm Y tế Dự phòng thành phố, Bệnh viện Bệnh Nhiệt đới, tổ chức tập huấn quy trình xét nghiệm cho các cán bộ có liên quan;

- Đầu tư các trang thiết bị, sinh phẩm y tế, hóa chất, vật tư xét nghiệm để chẩn đoán xác định vi rút Zika;

- Đánh giá, nghiên cứu những trường hợp trẻ sơ sinh mắc chứng đầu nhỏ, điều tra tiền sử dịch tễ của bà mẹ liên quan đến việc nhiễm vi rút Zika để xác định mối liên quan giữa chứng đầu nhỏ ở trẻ sơ sinh và nhiễm vi rút Zika.

- Xử lý triệt để các ổ dịch Sốt xuất huyết, vi rút Zika, tổ chức các hoạt động vệ sinh môi trường để diệt lăng quăng, phun hoá chất diệt muỗi trên phạm vi diện rộng trên toàn phường, xã, thị trấn nơi bệnh nhân cư trú.

- Đẩy mạnh giám sát dựa vào sự kiện các kênh báo chí, các nguồn chính thức và không chính thức để kịp thời xác minh, tổ chức điều tra phát hiện ổ dịch, khoanh vùng, xử lý triệt để không để bùng phát dịch trong cộng đồng.

- Thường xuyên cập nhật, đánh giá rút kinh nghiệm và cập nhật các tài liệu chuyên môn trong công tác giám sát, xử lý ổ dịch để kịp thời điều chỉnh các hướng dẫn, chỉ đạo phù hợp với đặc điểm dịch bệnh.

3. Công tác điều trị

- Các cơ sở khám, chữa bệnh chủ động sẵn sàng cơ sở thuốc, khu vực điều trị, giường bệnh; sẵn sàng tổ chức tốt việc thu dung, cách ly, điều trị bệnh nhân. Khi cần thiết thì hội chẩn với chuyên khoa sản để theo dõi bất thường thai nhi, có thể làm xét nghiệm chẩn đoán khi có chỉ định.

- Thực hiện đầy đủ các biện pháp phòng hộ cho các cán bộ y tế trực tiếp tham gia khám, điều trị, chăm sóc bệnh nhân, không để xảy ra hiện tượng lây nhiễm sang cán bộ y tế.

- Tổ chức thường trực cấp cứu, thu dung, điều trị tại các đơn vị khám bệnh, chữa bệnh; các đội cấp cứu lưu động, sẵn sàng hỗ trợ địa phương cấp cứu, điều trị bệnh nhân khi có yêu cầu.

- Thường xuyên cập nhật, đánh giá rút kinh nghiệm trong công tác chẩn đoán điều trị, chăm sóc để kịp thời điều chỉnh các hướng dẫn, chỉ đạo phù hợp với đặc điểm dịch bệnh.

4. Công tác truyền thông:

- Sử dụng nhiều kênh truyền thông, truyền thông rõ ràng những thông điệp chủ yếu về nhận biết nguy cơ mắc bệnh, các triệu chứng và biến chứng của bệnh, cách phòng bệnh đến cộng đồng, đặc biệt đến với các đối tượng nguy cơ tại các điểm, vùng nguy cơ.

- Cảnh báo để cộng đồng quan tâm nhiều hơn về cách phòng bệnh cơ bản nhất là phòng tránh muỗi đốt.

- Hướng dẫn thai phụ về cách phòng bệnh và những điều cần thực hiện khi nghi ngờ mắc bệnh, hướng dẫn cho phụ nữ trong độ tuổi sinh đẻ ở trong vùng Zika lưu hành cần biết những thông tin về Zika nếu có ý định có thai.

- Truyền thông kịp thời, chính xác, có tính đặc trưng và có thể thực hiện được cho mỗi tình huống dịch, thực hiện liên tục để duy trì sự tin cậy của cộng đồng về những điều đã biết và chưa biết được về Zika.

- Phòng tránh các suy đoán, sai lệch trong thông tin; giải quyết nhanh các tin đồn, các thông tin nhầm lẫn gây lo lắng, sợ hãi cho thai phụ và gia đình.

5. Công tác hậu cần

- Căn cứ vào dự báo tình hình dịch tiếp tục bổ sung kinh phí đầu tư mua sắm trang thiết bị, vật tư, hóa chất, phương tiện kịp thời triển khai các biện pháp phòng, chống dịch.

- Các Trung tâm Y tế Dự phòng quận - huyện, Bệnh viện chuẩn bị sẵn sàng các vật tư, hóa chất, sinh phẩm phục vụ xét nghiệm chẩn đoán xác định tác nhân gây bệnh.

- Đảm bảo chế độ chính sách cho người tham gia thực hiện công tác phòng, chống dịch và điều trị chăm sóc người bệnh.

- Xây dựng kế hoạch dự trữ, bổ sung thuốc, vật tư, trang thiết bị phục vụ công tác phòng chống dịch trong trường hợp dịch lan rộng, kéo dài.

IV. TỔ CHỨC THỰC HIỆN

1. Giao Sở Y tế

- Tham mưu cho Ủy ban nhân dân thành phố chỉ đạo tăng cường các hoạt động phòng, chống dịch bệnh Sốt xuất huyết và vi rút Zika trên địa bàn thành phố; thực hiện các biện pháp phòng, chống dịch theo chỉ đạo của Ban chỉ đạo phòng, chống dịch bệnh nguy hiểm và mới nổi của Bộ Y tế; đầu mối tập hợp các đề xuất kinh phí bổ sung của các đơn vị y tế trong công tác phòng chống dịch bệnh trình Ủy ban nhân dân thành phố phê duyệt kịp thời.

- Chỉ đạo Trung tâm Y tế dự phòng thành phố

+ Giám sát việc thực hiện triển khai chiến dịch phòng, chống muỗi vẫn truyền bệnh do vi rút Zika và bệnh Sốt xuất huyết tại các quận, huyện; Triển khai các hoạt động giám sát ca bệnh, kiểm soát véc tơ truyền bệnh, giám sát các hoạt động phòng, chống dịch do vi rút Zika, sốt xuất huyết trên địa bàn đến tận thôn, ấp, xã, phường, thị trấn, hộ gia đình...

+ Phối hợp với Bệnh viện Bệnh nhiệt đới, Bệnh viện Nhi đồng 1, Bệnh viện Nhi đồng 2, Bệnh viện Từ Dũ, Bệnh viện Hùng Vương, Trung tâm Chăm sóc sức khỏe sinh sản xây dựng quy trình chăm sóc, theo dõi thai phụ bị nhiễm bệnh do vi rút Zika, bộ tài liệu tập huấn.

+ Huấn luyện cho các đội cơ động phòng chống dịch bệnh do vi rút Zika tại các đơn vị, ban ngành liên quan: Huấn luyện các quy trình liên quan đến hoạt động điều tra, xử lý dịch, bao gồm: quy trình giám sát phát hiện ca bệnh xâm nhập; quy trình điều tra dịch tễ ca nghi ngờ; quy trình lấy và vận chuyển mẫu bệnh phẩm; quy trình phun hóa chất diệt muỗi, quy trình tổ chức phòng bệnh tại cộng đồng;

- Chỉ đạo Trung tâm Truyền thông Giáo dục Sức khỏe thành phố (T4G)

+ Phối hợp các ban ngành liên quan tổ chức tuyên truyền, hướng dẫn nhân dân thực hiện các biện pháp phòng, chống dịch bệnh do vi rút Zika theo tình huống của dịch, thông báo thường xuyên tình hình dịch, không để người dân hoang mang, lo lắng;

+ Tuyên truyền đến các đối tượng có nguy cơ đặc biệt là phụ nữ mang thai và các cặp vợ chồng dự định mang thai về các biện pháp chủ động phòng chống dịch bệnh do vi rút Zika.

- Chỉ đạo Bệnh viện Bệnh Nhiệt đới, Nhi đồng 1, Nhi đồng 2, Từ Dũ, Hùng Vương, Trung tâm Chăm sóc sức khỏe sinh sản, Chi cục Dân số - Kế hoạch hóa gia đình, các bệnh viện đa khoa thành phố, quận, huyện, các cơ sở y tế công lập, ngoài công lập có khoa Sản, Nhi, Nhiễm

+ Xây dựng Kế hoạch và tổ chức tập huấn tại đơn vị về phòng, chống dịch bệnh do vi rút Zika.

+ Thực hiện giám sát ca bệnh và báo cáo về Trung tâm Y tế Dự phòng thành phố.

+ Chuẩn bị sẵn sàng khu vực tiếp nhận bệnh, cơ sở thuốc, trang thiết bị y tế, vật tư, phương tiện, hóa chất để điều trị khi có ca bệnh.

+ Tổ chức diệt muỗi, lăng quăng tại đơn vị.

+ Tăng cường công tác truyền thông trong cơ sở khám bệnh, chữa bệnh về phòng, chống bệnh dịch do vi rút Zika và bệnh sốt xuất huyết.

+ Phối hợp chặt chẽ giữa công tác điều trị và công tác dự phòng, nghiêm túc thực hiện chế độ báo cáo bệnh truyền nhiễm theo quy định tại Thông tư số 48/2010/TT-BYT ngày 31 tháng 12 năm 2010 của Bộ trưởng Bộ Y tế để thực hiện xử lý kịp thời dịch bệnh.

+ Các bệnh viện có khoa sản: thực hiện truyền thông cho thai phụ; giám sát, phát hiện tật đầu nhỏ qua chẩn đoán tiền sản và qua thăm khám sơ sinh, lấy mẫu gửi Viện Pasteur thành phố Hồ Chí Minh và báo cáo về Trung tâm Y tế Dự phòng thành phố.

+ Tăng cường công tác quản lý thai sản, khám sàng lọc phụ nữ có thai nghi nhiễm vi rút Zika để tiến hành tư vấn và xét nghiệm. Đặc biệt phụ nữ trong độ tuổi sinh đẻ, phụ nữ có thai bị sốt phát ban, đau mỏi cơ, đau mắt đỏ thì báo ngay Trung tâm Y tế dự phòng thành phố để lấy mẫu xét nghiệm chẩn đoán

- Chỉ đạo Trung tâm Y tế dự phòng các quận, huyện

+ Tham mưu cho Ban chỉ đạo phòng, chống dịch bệnh cấp quận, huyện tăng cường các hoạt động phòng, chống dịch bệnh do vi rút Zika; xây dựng kế hoạch phòng, chống dịch bệnh Zika tại địa phương theo các tình huống dịch, lưu ý phải bảo đảm đầy đủ cơ sở trang thiết bị, thuốc, hóa chất, nhân lực, kinh phí thực hiện trong kế hoạch.

+ Giám sát chặt chẽ phát hiện sớm ca mắc bệnh đầu tiên tại thôn, ấp, xã, phường, thị trấn, hộ gia đình để khoanh vùng và xử lý kịp thời. Báo cáo kịp thời diễn biến tình hình dịch theo quy định.

+ Triển khai hoạt động xử lý triệt để ổ dịch theo hướng dẫn của Bộ Y tế.

+ Tuyên truyền, hướng dẫn nhân dân thực hiện các biện pháp phòng, chống bệnh, dịch bệnh do vi rút Zika bằng các biện pháp vệ sinh môi trường, diệt lăng quăng, bọ gậy, phòng chống muỗi đốt.

2. Giao Sở Tài nguyên và Môi trường

a) Phối hợp với ngành y tế thành phố thực hiện chương trình phát động toàn thành phố vận động nhân dân làm sạch vệ sinh môi trường tại các địa bàn dân cư tại thành phố, huy động người dân làm tổng vệ sinh hàng tuần và tập trung tổ chức công tác diệt lăng quăng theo hướng dẫn của ngành y tế, có giải pháp để duy trì hoạt động và kiên quyết xử phạt nếu có tổ chức, cá nhân nào vi phạm.

b) Chỉ đạo Phòng Tài nguyên và Môi trường lên danh sách các điểm nóng môi trường có nguy cơ đọng nước chứa lăng quăng là nơi phát sinh muỗi và có phương án giải quyết cho từng điểm trình Ủy ban nhân dân quận, huyện duyệt để triển khai thực hiện ngay.

c) Chỉ đạo các đơn vị trực thuộc phối hợp với chính quyền địa phương trên địa bàn quận, huyện ra quân đồng loạt với ngành y tế trong công tác diệt lăng quăng, phun hóa chất diệt muỗi ở những phường, xã, thị trấn có ca bệnh do vi rút Zika và Sốt xuất huyết;

3. Giao Sở Thông tin và Truyền thông

a) Phối hợp với Sở Y tế đẩy mạnh công tác tuyên truyền vận động người dân trên địa bàn thành phố thực hiện các biện pháp diệt muỗi, diệt lăng quăng phòng, chống dịch bệnh do vi rút Zika và sốt xuất huyết.

b) Xây dựng lịch sinh hoạt cụ thể và có biện pháp giám sát việc thực hiện của các thành viên trong tổ chức, tiến tới có hình thức thi đua khen thưởng.

c) Các hộ gia đình dành từ 10 đến 15 phút mỗi tuần để thu dọn các vật phế thải, dụng cụ chứa nước và thực hiện các biện pháp diệt muỗi, diệt lăng quăng trong nhà và xung quanh nhà vào mỗi thứ bảy, chủ nhật. Trong đó, hộ gia đình của cán bộ, viên chức, hội, đoàn thể phải làm gương thực hiện.

Yêu cầu Thủ trưởng các Sở, ban ngành, đoàn thể thành phố, Chủ tịch Ủy ban nhân dân các quận, huyện nghiêm túc tổ chức thực hiện các nội dung Kế hoạch ứng phó dịch bệnh sốt xuất huyết và vi rút Zika tại thành phố./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Bộ Y tế;
- Thường trực Thành ủy;
- Thường trực HĐND. TP;
- TTUB: CT, các PCT;
- Ban Tuyên giáo Thành ủy;
- Văn phòng Thành ủy;
- Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam TP;
- Các Sở, ban, ngành, đoàn thể TP;
- Ủy ban nhân dân các quận, huyện;
- Báo, Đài thành phố;
- VPUB: CPVP;
- Phòng VX, TH, KT;
- Lưu: VT, (VX/P) 160.

**KT. CHỦ TỊCH
PHÓ CHỦ TỊCH**

Nguyễn Thị Thu